

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2023 m. gruodžio 21 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Alės Bukaviniienės (kolegijos pranešėja), Antano Simniškio (kolegijos pirmininkas) ir Dalios Vasarienės, teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnaginėjo civilinę bylą pagal **pareiškėjos uždarnosios akcinės bendrovės „Sistem“** kasacinį skundą dėl Kauno apygardos teismo 2023 m. gegužės 9 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal pareiškėjos uždarnosios akcinės bendrovės „Sistem“ skundą dėl antstolio veiksmų vykdomojoje byloje Nr. 0114/19/00050, suinteresuoti asmenys uždaroji akcinė bendrovė „Maltosa“, antstolė Sonata Vaicekauskienė.

n u s t a t ė:

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl materialiosios teisės normų, reglamentuojančių vykdymo išlaidų (atlygio antstoliui) apmokėjimą vykdymo proceso šalims sudarius taikos sutartį per raginime nustatytą terminą, aiškinimo ir taikymo.
2. Pareiškėja UAB „Sistem“ pateikė antstolei S. Vaicekauskienei skundą dėl šios antstolės veiksmų, kuriuo prašė panaikinti 2023 m. sausio 3 d. vykdymo išlaidų apskaičiavimo Nr. S-23-114-206 dalį dėl 8514,14 Eur atlygio antstolei.
3. Nurodė, kad atlyginimas antstolei nepriklauso, nes pareiškėjai (skolininkei) nebuvo taikytos priverstinio vykdymo priemonės, vykdomoji byla 2019 m. vasario 1 d. patvarkymu Nr. S-19-1 14-1672 buvo sustabdyta, skolininkė su išieškotoja atsiskaitė vykdomosios bylos sustabdymo laikotarpiu.
4. Antstolė 2023 m. vasario 1 d. patvarkymu netenkino pareiškėjos skundo ir perdavė jį nagrinėti Kauno apylinkės teismui. Nurodė, kad skolininkė su ieškotoja geranoriškai atsiskaitė pasibaigus nustatytam terminui, todėl tiek pagal Sprendimų vykdymo instrukcijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2005 m. spalio 27 d. įsakymu Nr. 1R-352, (toliau – Sprendimų vykdymo instrukcija) nuostatas, tiek pagal kasacinio teismo praktiką, esant nustatytai aplinkybei, kad skolininkas nėra padengęs skolos savo iniciatyva per raginime nurodytą terminą, „geranoriškas“ jo atsiskaitymas su išieškotoja laikytinas tokiu vykdymo veiksmu, už kurį turi būti mokamas antstoliui atlyginimas, apskaičiuotas nuo visos skolos sumos.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

5. Kauno apylinkės teismas 2023 m. kovo 21 d. nutartimi atmetė pareiškėjos UAB „Sistem“ skundą dėl antstolės veiksmų.
6. Teismas iš vykdomosios bylos Nr. 0114/19/00050 duomenų nustatė, kad šalys susitarė, jog skolininkė skolą padengs iki 2019 m. spalio 15 d., taigi iki šios dienos ir buvo sustabdyta vykdomoji byla, tačiau su išieškotoja visiškai buvo atsiskaityta tik 2022 m. gruodžio 9 d. Taigi, skolininkė UAB „Sistem“ sprendimo per raginime nustatytą terminą neįvykdė, taip pat jo neįvykdė ir per susitarime su išieškotoja nustatytą terminą. Nustatytų aplinkybių pagrindu teismas padarė išvadą, kad išieškotoja gavo vykdomojo dokumento įvykdymą tik pasibaigus raginime nustatytam terminui, o tai lemia antstolės teisę gauti atlygį už vykdomojo dokumento įvykdymą. Teismas nusprendė, kad antstolės vykdomojoje byloje atlikti vykdymo veiksmai buvo teisėti, vykdymo išlaidų apskaičiavimas pagrįstas, todėl pareiškėjos UAB „Sistem“ skundą atmetė.
7. Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija 2023 m. gegužės 9 d. nutartimi Kauno apylinkės teismo 2023 m. kovo 21 d. nutartį paliko nepakeistą.
8. Teisėjų kolegijos vertinimu, nors vykdomosios bylos atnaujinimo klausimas ir nebuvo išspręstas atskiru patvarkymu, tačiau patvarkyme, kuriuo vykdomoji byla sustabdyta, buvo aiškiai nurodyta, kad vykdomoji byla sustabdoma iki 2019 m. spalio 15 d. Antstolė vykdomosios bylos sustabdymo terminą susiejo su išieškotojos 2019 m. sausio 31 d. prašyme nurodyta aplinkybe, kad skolininkė įsipareigojo iki 2019 m. spalio 15 d. grąžinti skolą. Patvarkymas dėl vykdomosios bylos sustabdymo išsiųstas ir išieškotojai, ir skolininkei elektroniniu paštu. Vykdomojoje byloje nėra duomenų, kad jis būtų apskustas, todėl, apeliacinės instancijos teismo vertinimu, tiek išieškotoja, tiek skolininkė suprato ir sutiko, kad vykdomoji byla bus sustabdyta iki konkretaus termino – 2019 m. spalio 15 d., kuris sutampa su išieškotojos nurodytu terminu, iki kurio skolininkė įsipareigojo grąžinti skolą.
9. Teisėjų kolegija pažymėjo, kad pozicija, jog antstoliui turi būti atlyginamos tik faktiškai turėtos vykdymo išlaidos, reikštų, jog būtų padengiamos tik faktinės vykdymo sąnaudos, t. y. antstolio kontoros sąnaudos, kurios neapima antstolio, kaip fizinio asmens, uždarbio, t. y. tokiu atveju antstolis galėtų padengti tik turėtas išlaidas, tačiau negalėtų užsidirbti iš savo veiklos, t. y. negautų atlyginimo kaip fizinis asmuo. Tokia situacija panaikintų jo motyvą veiksmingai vykdyti vykdomuosius dokumentus. Taigi teisėtų lūkesčių principo pažeidimas gali turėti neigiamą poveikį sprendimų vykdymo veiksmingumui.
10. Nagrinėjamu atveju tiek skolininkė 2019 m. sausio 28 d. antstolės kontoroje gautame rašte, tiek išieškotoja 2019 m. sausio 31 d. prašyme nors ir nurodė, kad skolininkė įsipareigojo grąžinti skolą, tačiau per raginimo terminą išieškotoja ir skolininkė antstolei nepateikė nei raštu

sudaryto susitarimo dėl skolos mokėjimo, nei taikos sutarties. Vykdomo proceso šalims buvo žinoma, kad antstolė patvarkymu sustabdė vykdomąją bylą būtent iki 2019 m. spalio 15 d., tačiau nei iki 2019 m. spalio 15 d., nei po šio termino antstolei nebuvo pateiktas susitarimas dėl skolos mokėjimo. Nors pareiškėja nurodo, kad išieškotoja ir skolininkė susitarė pratęsti skolos sumokėjimo terminą, tačiau įrodymų pagrindžiančių tokio susitarimo sudarymą, vykdomojoje byloje taip pat nėra, tokių duomenų taip pat nepateikta bylą nagrinėjant nei pirmosios, nei apeliacinės instancijos teisme. Antstolės kontoroje tik 2022 m. gruodžio 14 d. gautas išieškotojos pranešimas apie skolininkės atsiskaitymą su išieškotoja, prašoma vykdomąją bylą nutraukti. Taip pat išieškotoja patikslino, kad skolininkė su išieškotoja visiškai atsiskaitė tik 2022 m. gruodžio 9 d.

11. Atsižvelgdamas į byloje nustatytas faktines aplinkybes, apeliacinės instancijos teismas sutiko su pirmosios instancijos teismo išvadomis, kad skolininkė UAB „Sistem“ sprendimo per raginime nustatytą terminą neįvykdė, taip pat jo neįvykdė ir per susitarime su išieškotoja nustatytą terminą; išieškotoja gavo vykdomojo dokumento įvykdymą tik pasibaigus raginime nurodytam terminui, o tai lemia antstolės teisę gauti atlygį už vykdomojo dokumento įvykdymą.

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimo į jį teisiniai argumentai

12. Kasaciniame skunde pareiškėja UAB „Sistem“ prašo panaikinti Kauno apylinkės teismo 2023 m. kovo 21 d. nutartį ir Kauno apygardos teismo 2023 m. gegužės 9 d. nutartį ir klausimą išspręsti iš esmės – panaikinti 2023 m. sausio 3 d. antstolės S. Vaicekauskienės vykdomo išlaidų apskaičiavimo Nr. S-23-114-206 dalį dėl 8514,14 Eur atlygio antstolei apskaičiavimo. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:

- 12.1. Nors Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir CPK) 628 straipsnio 1 ir 2 dalys, įtvirtinančios vykdomosios bylos atnaujinimo sąlygas ir tvarką, įsakmiai nenustato, kad atnaujinant vykdomąją bylą išimtinai turėtų būti priimamas tik patvarkymas, tačiau sisteminis CPK normų aiškinimas suponuoja išvadą, kad vykdomoji byla turi būti atnaujinama tokiu pat būdu, kaip ir buvo sustabdyta.

- 12.2. Išieškotojos prašymas sustabdyti vykdomąją bylą antstolei buvo pateiktas nepasibaigus raginimo įvykdyti sprendimą geruoju terminui, kuriame buvo nurodyta, kad prašoma iki atskiros pranešimo sustabdyti vykdomąją bylą, ir nurodyta, kad skolininkei pažeidus susitarimą bus kreiptasi su prašymu dėl vykdomosios bylos atnaujinimo. Tai, kad išieškotoja nesikreipė į antstolį dėl vykdomosios bylos atnaujinimo, patvirtina, kad išieškotoja ir skolininkė susitarė pratęsti skolos sumokėjimo terminą.

- 12.3. Tiek Kauno apylinkės teismas, tiek ir Kauno apygardos teismas neatsižvelgė į tai, kad vykdomoji byla buvo sustabdyta antstolės 2019 m. vasario 1 d. patvarkymu Nr. S-19-114-1672, tačiau ji taip ir nebuvo atnaujinta. Vykdomoji byla atnaujinama išieškotojo ar skolininko pareiškimu arba antstolio iniciatyva. Šiuo atveju išieškotoja ir skolininkė buvo susitarusios pratęsti skolos sumokėjimo terminą iki 2022 m. gruodžio 10 d. ir nė viena neprašė atnaujinti vykdomosios bylos. Antstolė taip pat nebuvo priėmusi patvarkymo atnaujinti vykdomąją bylą, tai reiškia, kad, net ir pasibaigus vykdomosios bylos sustabdymo laikotarpiui, nurodytam 2019 m. vasario 1 d. patvarkyme Nr. S-19-114-1672, ji nebuvo atnaujinta.

- 12.4. Kadangi sustabdyta vykdomoji byla nebuvo atnaujinta iki tada, kai UAB „Sistem“ atsiskaitė su išieškotoja (iki 2022 m. gruodžio 9 d.), tai reiškia, kad turėjo būti taikoma CPK 628 straipsnio 3 dalis, kuri nustato, kad, sustabdęs vykdomąją bylą, antstolis gali imtis tik priemonių skolininko turtui surasti bei areštuoti, o tai reiškia, kad jokie kiti vykdomo veiksmas (taip pat priverstinio vykdomo veiksmas) negali būti atliekami.

- 12.5. Antstolis turi teisėtą pagrindą tikėtis gauti nustatytą atlyginimą už teisėtą priverstinio pobūdžio priemonių panaudojimą, įvykdydamas vykdomąjį dokumentą, kurio skolininkas neįvykdė savanoriškai, būtina atkreipti dėmesį ir į tai, jog antstoliui priteisiamas atlyginimas už darbą (vykdomo funkcijų atlikimą) privalo būti pagrįstas ir siejamas su realiai atliktais vykdomo veiksmas.

13. Suinteresuotas asmuo antstolė S. Vaicekauskienė atsiliepime į kasacinį skundą prašo kasacinį skundą atmesti ir palikti galioti Kauno apylinkės teismo 2023 m. kovo 21 d. nutartį ir Kauno apygardos teismo 2023 m. gegužės 9 d. nutartį. Atsiliepimas į kasacinį skundą grindžiamas šiais esminiais argumentais:

- 13.1. Kadangi antstolė 2019 m. vasario 1 d. patvarkyme Nr. S-19-114-1672 sustabdyti vykdomąją bylą nurodė tikslų ir aiškių vykdomosios bylos sustabdymo terminą, atskiros patvarkymo atnaujinti vykdomo veiksmas nepriėmė, nes to įsakmiai nenustato įstatymas. Tik tuo atveju, jeigu vykdomoji byla būtų sustabdyta iki atskiros išieškotojos prašymo pateikimo, antstolė S. Vaicekauskienė turėtų priimti patvarkymą dėl vykdomosios bylos atnaujinimo ir apie tai informuoti skolininkę.

- 13.2. Skolininkė UAB „Sistem“ sprendimo per raginime nustatytą terminą neįvykdė, taip pat jo neįvykdė ir per susitarime su išieškotoja įtvirtintą terminą. Nustatytų aplinkybių pagrindu darytina išvada, kad išieškotoja gavo vykdomojo dokumento įvykdymą tik pasibaigus raginime nustatytam terminui, o tai lemia antstolės teisę gauti atlygį už vykdomojo dokumento įvykdymą.

- 13.3. Tiek pagal Sprendimų vykdomo instrukcijos nuostatas, tiek pagal kasacinio teismo praktiką, esant nustatytai aplinkybei, kad skolininkas nėra padengęs skolos savo iniciatyva per raginime nurodytą terminą, „geranoriškas“ jo atsiskaitymas su išieškotoju laikytinas tokiu vykdomo veiksmu, už kurį turi būti mokamas antstoliui atlyginimas, apskaičiuotas nuo visos skolos sumos.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl vykdomo išlaidų (atlygio antstoliui) apmokėjimo vykdomo proceso šalims sudarius taikos sutartį per raginime nustatytą terminą

14. Byloje keliamas klausimas dėl vykdomo išlaidų (atlygio antstoliui) apmokėjimo vykdomo proceso šalims sudarius taikos sutartį per raginime nustatytą terminą.
15. Nagrinėjamoje byloje nustatyta, kad išieškotoja kreipėsi į antstolę su prašymu priimti vykdyti vykdomąjį raštą dėl 195 028,45 Eur skolos, 8033,83 Eur palūkanų ir 812 Eur bylinėjimosi išlaidų išieškojimo išieškotojos naudai. 2019 m. sausio 10 d. antstolė išsiuntė raginimą per 10

dienų gera valia įvykdyti teismo sprendimą ir sumokėti priteistas sumas. 2019 m. sausio 21 d. skolininkei raginimas įteiktas. Skolininkė 2019 m. sausio 25 d. pranešimu informavo antstolę, kad sutarė su išieškotoja dėl taikos sutarties vykdymo procese sudarymo. Išieškotoja 2019 m. sausio 31 d. paprašė antstolės iki atskiro pranešimo sustabdyti vykdomąją bylą, nes skolininkė įsipareigojo iki 2019 m. spalio 15 d. grąžinti skolą. Taip pat išieškotoja nurodė, kad, skolininkei pažeidus pareigą (neatlikus bent vienos įmokos laiku), ji kreipsis į antstolę su prašymu atnaujinti vykdomąją bylą. 2019 m. vasario 1 d. antstolė patvarkymu sustabdė vykdomąją bylą iki 2019 m. spalio 15 d. 2022 m. gruodžio 14 d. išieškotoja pranešimu informavo antstolę, kad skolininkė visiškai atsiskaitė, todėl prašo vykdomąją bylą nutraukti. 2023 m. sausio 3 d. išieškotoja patikslino, kad skolininkė visiškai atsiskaitė 2022 m. gruodžio 9 d. 2023 m. sausio 3 d. antstolės vykdymo išlaidų apskaičiavime nurodyta, kad vykdymo išlaidų suma yra 8930,87 Eur, iš kurių 8514,14 Eur sudaro atlygis antstolei.

16. Skolininkė, nesutikdama su apskaičiuotu atlygiu antstolei, pateikė skundą dėl antstolės veiksmų. Abiejų instancijų teismai pritarė antstolės atliktam vykdymo išlaidų apskaičiavimui. Teismų vertinimu, šiuo atveju vykdymo proceso šalys susitarė, jog skolininkė skolą padengs iki 2019 m. spalio 15 d., tačiau visiškai su išieškotoja buvo atsiskaityta tik 2022 m. gruodžio 9 d. Kadangi skolininkė sprendimo per raginimą nustatytą terminą neįvykdė, taip pat jo neįvykdė ir per susitarime su išieškotoja nustatytą terminą, teismai nusprendė, kad antstolė įgijo teisę gauti atlygį už vykdomojo dokumento įvykdymą.
17. Sprendžiant nagrinėjamoje byloje keliamą teisės aiškinimo klausimą, reikia sistemškai įvertinti raginimą, vykdomosios bylos sustabdymą bei atlygio antstoliui nustatymą reglamentuojančias CPK ir Sprendimų vykdymo instrukcijos normas bei dispozityvumo principo taikymą vykdymo procese.
18. Raginimas įvykdyti sprendimą yra dokumentas, kuriuo antstolis praneša skolininkui apie tai, kad yra pateiktas vykdyti vykdomasis dokumentas ir kad, jeigu šiame dokumente nurodyti veiksmai per antstolio nustatytą terminą nebus įvykdyti, bus pradėta priverstinio vykdymo procedūra (CPK 655 straipsnio 1 dalis).
19. Raginimu skolininkas yra informuojamas apie pradėtą vykdymo procesą, kartu suteikiant jam galimybę per nustatytą terminą įvykdyti reikalavimą ir išvengti priverstinio vykdymo priemonių bei jų lemiamų papildomų išlaidų. CPK 655 straipsnio 1 dalyje nustatyto reikalavimo vykdymas yra viena iš skolininko teisių ir teisėtų interesų garantijos formų, nes skolininkui, nors ir žinančiam, kad dėl jo yra priimtas sprendimas, turintis įpareigojamojo ar draudžiamojo pobūdžio elementų, pranešama apie tai, kad yra pateiktas vykdyti vykdomasis dokumentas ir kad, jeigu šiame dokumente nurodytų veiksmų skolininkas per antstolio nustatytą terminą neįvykdys, bus pradėta priverstinio vykdymo procedūra (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. liepos 15 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-371-701/2016, 16 punktas).
20. Vykdomo procese taikomas dispozityvumo principas. Šio principo taikymas vykdymo procese rodo visų pirma tai, kad vykdymo procesas gali prasidėti tik išieškotojo iniciatyva jam nusprendus kreiptis į antstolį dėl vykdomojo dokumento priėmimo vykdyti (CPK 650 straipsnio 1 dalis) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2023 m. balandžio 27 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-141-969/2023, 19 punktas). Vykdomoji byla atnaujinama išieškotojo ar skolininko pareiškimu arba antstolio iniciatyva (CPK 627 straipsnio 2 dalis). Taip pat išieškotojui suteikta teisė atsisakyti išieškojimo (CPK 629 straipsnio 1 dalies 1 punktas), reikalauti grąžinti vykdomąjį dokumentą (CPK 631 straipsnio 1 dalies 1 punktas). Atitinkamai vykdymo proceso šalys turi teisę susitarti dėl taikos sutarties sudarymo vykdymo procese, kurios pateikimas antstoliui yra privalomasis vykdomosios bylos sustabdymo pagrindas (CPK 626 straipsnio 1 dalies 5 punktas). Tai rodo, jog vykdymo procesas yra valstybės išieškotojui suteikiama teisė reikalauti, kad antstolis taikytų teisėtas prievartos priemones skolininko atžvilgiu tuo atveju, kai skolininkas gera valia nevykdo vykdomojo dokumento. Būtent pats išieškotojas sprendžia, ar inicijuoti priverstinį vykdymo procesą, jį tęsti ir kt.
21. Nagrinėjamoje byloje išieškotoja informavo antstolę apie jos ir skolininkės susitarimą dėl skolos sumokėjimo termino atidėjimo ir pateikė prašymą iki atskiro pareikalavimo vykdomąją bylą sustabdyti. Gavusi šį prašymą, antstolė vykdomąją bylą sustabdė iki 2019 m. spalio 15 d. Suėjus šiam terminui, kuriam vykdomoji byla buvo sustabdyta, teismai nenustatė, kad išieškotoja kreipėsi į antstolę dėl vykdomosios bylos atnaujinimo ir priverstinio vykdymo veiksmų atlikimo. Taip pat teismai nenustatė, kad antstolė atliko kokius priverstinio vykdymo veiksmus po šio termino suėjimo. Išieškotoja tik 2022 m. gruodžio 14 d. informavo antstolę, kad skolininkė su ja visiškai atsiskaitė, ir paprašė nutraukti vykdomąją bylą.
22. Nors nei antstolei nei teismui nebuvo pateiktas minėtas šalių susitarimas dėl skolos sumokėjimo termino atidėjimo, nurodytos teismų nustatytos aplinkybės leidžia spėti, kad, vykdymo proceso šalims per raginimą nustatytą terminą taikiai susitarus dėl skolos sumokėjimo tvarkos, vykdomoji byla išieškotojos iniciatyva buvo sustabdyta ir išieškotoja aiškiai išreiškė valią, kad jokių priverstinio vykdymo veiksmų atlikti nereikalauja iki atskiro pareikalavimo.
23. CPK 609 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad vykdymo išlaidas sudaro: 1) vykdomosios bylos administravimo išlaidos; 2) išlaidos tretiesiems asmenims už konkrečioje vykdomojoje byloje šių asmenų suteiktas paslaugas; 3) atlygis antstoliui už įstatymų nustatytų vykdomųjų dokumentų vykdymą, faktinių aplinkybių konstatavimą teismo pavedimu, dokumentų perdavimą ir įteikimą teismo pavedimu. Taigi vienos iš vykdymo išlaidų yra atlygis antstoliui.
24. Sprendimų vykdymo instrukcijos 163 punkte nustatyta, kad kai skolininkas įvykdo sprendimą arba šalys sudaro taikos ar skolos padengimo sutartį per raginimą įvykdyti sprendimą nustatytą terminą, iš skolininko išieškomos administravimo išlaidos ir išlaidos tretiesiems asmenims. Atlygis antstoliui šiuo atveju neimamas. Tuo tarpu, remiantis šio teisės akto 164 punktu, kai skolininkas įvykdo sprendimą arba šalys sudaro taikos ar skolos padengimo sutartį pasibaigus raginime įvykdyti sprendimą nustatytam terminui, iš skolininko išieškomos visos vykdymo išlaidos.
25. Taigi Sprendimų vykdymo instrukcijoje įtvirtintos specialios nuostatos, nustatančios atlygio antstoliui apmokėjimo ir išieškojimo tvarką, atsižvelgiant į vykdomosios bylos procesinę eigą, priklausomai nuo to, ar skolininkas sumoka skolą, šalys sudaro skolos padengimo ar taikos sutartį. Be to, skirtingus teisinius padarinius sukelia skolos sumokėjimas, skolos padengimo ar taikos sutarties sudarymas per raginimą įvykdyti sprendimą nustatytą terminą ar jam pasibaigus.
26. Jeigu skolininkas įvykdo sprendimą gera valia, per raginimą nustatytą terminą, jis neturi mokėti atlygio antstoliui. Tačiau jeigu skolininkas neįvykdo sprendimo geruoju ir pradėdamas priverstinis sprendimo vykdymas, skolininkas turi suvokti, kad priverstinis sprendimo vykdymas sukels jam papildomų neigiamų turitinių padarinių. Tokie neigiami padariniai skolininkui už vykdymo procesą reglamentuojančių normų netinkamą vykdymą nustatyti Sprendimų vykdymo instrukcijos 164 punkte, kuriame įtvirtinta, kad kai skolininkas įvykdo sprendimą arba šalys sudaro taikos ar skolos padengimo sutartį pasibaigus raginime įvykdyti sprendimą nustatytam terminui, iš skolininko išieškomos visos vykdymo išlaidos. Ši nuostata reiškia, kad tokiu atveju iš skolininko išieškomos ne tik administravimo ir atskirų vykdymo veiksmų išlaidos, bet ir atlygis antstoliui už vykdomojo dokumento ar jo dalies įvykdymą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2023 m. lapkričio 7 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-7-172-403/2023, 22 punktas).
27. Nustačius, kad vykdymo proceso šalys sudarė taikos ar skolos padengimo sutartį per raginimą nustatytą terminą, būtent ši aplinkybė yra svarbi, sprendžiant dėl vykdymo išlaidų (atlygio antstoliui) nustatymo. Ši aplinkybė yra objektyvi, nes įstatyme ar vykdomajame dokumente yra nustatytas konkretus terminas, per kurį skolininkui suteikiama galimybė įvykdyti vykdomąjį dokumentą netaikant prievartos priemonių. Jeigu vykdomajame dokumente įvykdymo terminas nenustatytas, antstolis skolininkui įvykdyti sprendimą paskiria dešimt dienų, skaičiuojant nuo raginimo įteikimo dienos (CPK 659 straipsnio 1 dalis).
28. Nagrinėjamoje byloje per raginimą nustatytą terminą šalys susitarė taikiai išspręsti klausimą dėl skolos mokėjimo ir, išieškotojos prašymu antstolei sustabdyti vykdomąją bylą, nebuvo poreikio taikyti priverstinio vykdymo priemonių. Tai rodo ir CPK 628 straipsnio 3

dalyje įtvirtinta taisyklė, kad, sustabdžius vykdomąją bylą CPK 626 ir 627 straipsniuose nustatytais pagrindais, antstolis gali imtis tik priemonių skolininko turtui surasti bei areštuoti.

29. Atitinkamai nėra reikšminga, kad taikos sutartis buvo įvykdyta pasibaigus raginime nustatytam ir (ar) išieškotojos nurodytam vykdomosios bylos sustabdymo terminui, nes, sprendžiant dėl vykdymo išlaidų (atlygio antstoliui) nustatymo, svarbus yra būtent taikos sutarties sudarymo, o ne jos įvykdymo momentas. Šiuo atveju antstolė nepagrįstai nusprendė, kad ji įgijo teisę į atlygį už vykdomojo dokumento įvykdymą, nes skolininkė su išieškotoja visiškai atsiskaitė tik 2022 m. gruodžio 19 d., t. y. po raginime nustatyto termino. Atitinkamai nepagrįsta laikytina teismų padaryta išvada, kad šiuo atveju antstolė įgijo teisę gauti atlygį, nes skolininkė sprendimo per raginime nustatytą terminą neįvykdė, taip pat jo neįvykdė ir per susitarime su išieškotoja nustatytą terminą.
30. Teisėjų kolegija papildomai pažymi, kad atsižvelgiant į tai, jog nagrinėjamu atveju vykdymo išlaidų apskaičiavimo (ne)pagrįstumą lėmė šalių veiksmai iki vykdomosios bylos sustabdymo, kasacinio skundo argumentai, susiję su vykdomosios bylos atnaujinimu, nelaikytini bylos nagrinėjimo dalyku, todėl teisėjų kolegija dėl jų nepasisako.

Dėl bylos procesinės baigties

31. Apibendrinama išdėstytus argumentus teisėjų kolegija nusprendžia, kad šiuo atveju teismai, atmesdami pareiškėjos skundą, netinkamai taikė vykdymo išlaidų atlyginimą reglamentuojančias proceso teisės normas. Nustačius, kad antstolė neįgijo teisės gauti iš pareiškėjos (skolininkės) atlygį už vykdomojo dokumento įvykdymą (8514,14 Eur), yra pagrindas panaikinti skundžiamas teismų nutartis ir priimti naują sprendimą – antstolės 2023 m. sausio 3 d. vykdymo išlaidų apskaičiavimo Nr. S-23-114-206 dalį dėl atlygio antstolei (8514,14 Eur) panaikinti (CPK 346 straipsnio 2 dalies 1 punktas, 359 straipsnio 3, 4 dalys).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 4 punktu, 362 straipsnio 1 dalimi,

nutaria:

Kauno apylinkės teismo 2023 m. kovo 21 d. nutartį ir Klaipėdos apygardos teismo 2023 m. kovo 9 d. nutartį panaikinti ir priimti naują sprendimą – panaikinti antstolės Sonatos Vaicekauskienės 2023 m. sausio 3 d. vykdymo išlaidų apskaičiavimo Nr. S-23-114-206 dalį dėl 8514,14 Eur atlygio.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai Alė Bukaviniene

Antanas Simniškis

Dalia Vasariene